

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 497.  
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796476097792/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

## Noter

Der henvises flere steder til ordsprogsamlingerne *Danmarks gamle Ordsprog* udg. af DSL (1977-), forkortet: DgO, og E. Mau: *Dansk Ordsprog-Skat* I-II (1879), forkortet: *Mau*.

### Jean de France

- 8 *Elsker*: tilbøder, bejler, kæreste. – *M. Ulsø (...) M. Wegner*: M. er forkortelse for det fr. Monsieur, hr., Mad. for det fr. Madame, fru; navnene angiver de skuespillere, der medvirkede ved komedien førsteopførelse, jvf. undertitlen s. 7.
- 9 *gammel Torv*: den åbne plads foran Kbh.s dav. rådhus og nuv. domhus. – *Slutteriet*: gælds fængslet. – *rører*: angår.
- 10 *Hazard*: risikabelt, dumdrigtigt. – *disputere*: skændes om. – *om sin Skikkelighed*: at han ville opføre sig ordentligt. – *staaer (...) an*: tiltaler. – *Isabelle, Jean, Jerome*: forfranskning af Elsebets, Hans' og Jeronimus' navne. – *Fairfax og Soldan*: hundens navne. – *Christine-Navne*: døbenavne.
- 11 *reiser paa en viss Profession*: rejser for at videreudanne sig i sit håndværk eller fag. – *en sat Ret*: en almindelig eller hævdvunden ret. – *ødelægge*: ruinere. – *Rigs-Daler*: gl. møntenhed, = 6 mark, i købekraft omkr. 1995 ca. = 150 kr. – *fordervede*: spolerede. – *smucke*: skikkelige. – *deres Præke-Stool*: teologi. – *Klosteret*: Regensen. – *vor Frue og Runde Kirke*: Domkirken og Trinitatis Kirke i Kbh. – *lærde Meenigheder*: således kaldet, fordi Universitetet besatte præsteembeder ved disse to kirker. – *politiske Griller*: (her:) skøre ideer. – *Bonjour*: fr.: Goddag. – *Comment vous Portes vous*: fr.: Hvordan har De det? – *creperet*: dojet sult og nød. – *Ridt*: rigsdaler, se n.t.s. 11. – *koste (...)* *Post-Penge*: modtageren betalte porto. – *Bouteille*: flaske. – *Jan Baptist*: en nederl. eller fr. indvandrer (der i sidste tilfælde rettelig har heddet Jean Baptiste.) – *gør det ingen gode*: er det ingen nytte til.
- 12 *haanligt*: foragtligt. – *knarvuren*: graven. – *Serdam*: Zaandam, holl. by nær Amsterdam. – *inacterede*: behandlede (på rette måde og dermed fik indflydelse på). – *reven Øll og Brød*: øllebrød, den gammel-dags, borgerlige morgenmad. – *Frokost*: morgenmad. – *grine*: skære ansigt, vrænge, rynke på næsen. – *souper*: spise til aften. – *Lyde*:

- uskik, brist. – *skiere op*: overdrive. – *ungefehr*: på det nærmeste. – *Allomber*: l'hombre, et kortspil. – *Maitresse*: elskerinde. – *Laquei*: lakaj, tjener. – *artigt*: dannet, mondent.
- 13 *Rouen*: Rouen, nordfr. by ved Seinens udmunding; bogstaverne u og v var frit ombyttelige. – *Roan*: se foreg. note. – *med Aanden i Halsen*: forpustet. – *Moen Pere*: fr.: mon père, min far. – *træ siær mere*: fr.: très chère mère, meget kære mor. – *Ulfelds Plads*: Gråbrødretorv i Kbh.
- 14 *Hallands-Aas*: Kongens Nytorv i Kbh. – *Tære-Mærre*: træhæste til (militær) afstraffelse. – *Garsong*: fr.: garçon, dreng, tjener. – *Hans Wirst*: stående narrefigur i ty. gøglerkomedier, Harlekin. – *den sterke Mand*: Joh. Carl von Eckenberg, akrobat og entertainer, der omkr. 1720 gav opvisninger i Kbh. – *Hand-Reder*: hanrej, ægte-mand, hvis hustru er ham utro; hanrejen sagdes at bære en særlig bred hat for at skjule sine «hanrejhorn» i panden. – *Moons*: Mogens.
- 15 *A Mons*: (...) *Copenhagen*: tvivlsomt fr.: Til hr. Pedersen, første-lek-tiehører (lærer for latinskoleens nederste klasse) i Kbh. – *Grønstuen*: kan her betyde enten: skuespillernes foyer eller garderobe (hvorved den sceniske illusion brydes) eller: forstuen (i Frands' hus, hvorved illusionen opretholdes). – *pukler*: sætter i bukler. – *bougre de pagrad*: fr.: Fandens pagrad, det sidste ord er en forvanskning af fr.: pasgrave, en dans. – *Mons: Blondis*: fr.: hr. Blondis, Blondy (d. 1747) var danser og balletmester ved Operaen i Paris. – *par Di*: fr.: ved Gud. – *grand malleur* (...). *Isabelle*: fejlfuld fr.: stor ulykke, men dér har vi min far og min svigerfar, godmorgen d'herre! Hvordan lever min kære Elsebet? – *Christen-Bernikov-Stræde*: gade i Kbh. – *Fidelle*: hundenavn. – *med Gud og Æren*: på tilbørlig, sømmelig vis. – *mon cher* (...) *Papa*: fr.: min kære (...) far. – *Belle*: hundenavn og kortform for Isabelle. – *Svigerskab*: ægteskabsforbindelse. – *Allamoder*: nymodens manerer. – *høytaven Parlering*: opstøttet snak. – *Pardounez* (...) *Papa*: fr.-da.: tilgiv mig, kære svigerfar. – *c'est* (...) *la la*: fr.-da.: det er ikke godt parisisk, det er nederbretonsk, ved Gud, la la la la.
- 16 *Menuet, compose* (...) *par Di*: menuet (en dans), komponeret af hr. B., ved Gud. – *habile homme* (...) *Europa*: fejlfuld fr.: dygtig mand og den største dansemester i Europa. – *oubliet*: glem; Jeans egen nydannelse efter fr.: oublier. – *Dans Paris*: forkert fr.: i P. – *Nori, ma foi*: fr.: nej, min tro. – *Pande-Bask*: pandeskal, hoved. – *Messieurs!* (...) *pardon*: fr.: mine herrer! Jeg beder undskyldte. – *Parisiens*: fr.: parisere. – *a la Grève*: den parisiske Place de la Grève lå foran rådhuset ned mod Seinen; «grève» betegner på fr. en sandet bred, og af kbh.ske lokaliteter tænker Jean derfor her nok på Nytorv, der stødte op til Rådhuset, og hvorfra man kom ned til Frederiksholms Kanal. – *adieu si long*: forkert fr.: farvel så længe.